

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΠΡΩΤΟΥ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΥ EUROGROUP

Μετά την απόρριψη από τη Βουλή των Αντιπροσώπων της απόφασης του πρώτου Eurogroup και το αρνητικότατο κλίμα που δημιουργήθηκε στους κύκλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είχα μια σειρά τηλεφωνικών επικοινωνιών με ξένους ηγέτες και τους επικεφαλής των τριών θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επεξηγώντας τις ανησυχίες που οδήγησαν τη Βουλή των Αντιπροσώπων στην απόρριψη.

Τονίζοντας την ίδια ώρα την ανάγκη να συνδράμω μέσα στο πνεύμα αλληλεγγύης ώστε η δανειακή σύμβαση να ολοκληρωθεί το συντομότερο, με τις ελάχιστες δυνατές συνέπειες για το κράτος, τους κύπριους πολίτες και τους καταθέτες. Η στάση των Ευρωπαίων εταίρων μας διακρινόμενη από μια δυσπιστία προς τις ειλικρινείς προθέσεις μας, διαφαινόταν άκαμπτη. Στο μεσοδιάστημα η μη λειτουργία των τραπεζών επιβάρυνε δυσβάσταχτα την αβεβαιότητα αλλά και διόγκωνε τις δυσμενείς επιπτώσεις στη κυπριακή οικονομία, επιβεβαιώνοντας δυστυχώς τις ανησυχίες που εξέφρασα μετά την πρώτη Απόφαση του Eurogroup.

Οι εισαγωγές προϊόντων παρέλυσαν, ενώ τα αποθέματα προμηθειών εξαντλούντο μέρα με την ημέρα, με χιλιάδες επιχειρήσεις να αδυνατούν να λειτουργήσουν ενώ πολλές άρχισαν να αναστέλλουν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα.

Θα πρέπει να τονίσω ότι το δεκαήμερο που μεσολάβησε μεταξύ πρώτου και δεύτερου Eurogroup ήταν μια περίοδος εντατικών διαβουλεύσεων με τις ηγεσίες των πολιτικών δυνάμεων, των κοινωνικών εταίρων, των τραπεζών, ελεγκτικών και νομικών οίκων αλλά και σωρείας θεσμικών οργάνων της πολιτείας.

Κοινή προσπάθεια όλων ήταν η αντιμετώπιση των συνεπειών από τη μη επίτευξη συμφωνίας όσον αφορά το Πρόγραμμα Στήριξης αλλά και των υπαλλακτικών προτάσεων που θα μπορούσε να μας οδηγήσουν σε μια τελική συμφωνία με τους Ευρωπαίους εταίρους μας.

Στο πλαίσιο εξεύρεσης εναλλακτικών λύσεων εντάσσεται και η τηλεφωνική επικοινωνία μου με τον Πρόεδρο Πούτιν, στις 19 Μαρτίου, κατά την οποία του εξέφρασα την επιθυμία αμέσου μεταβάσεως στη Μόσχα, προκειμένου να εξετάσουμε από κοινού, πρώτον την επιμήκυνση του δανείου των 2,5 δις με καλύτερους όρους αλλά και ενδεχόμενη συμμετοχή της Ρωσικής Ομοσπονδίας σε ένα Πρόγραμμα Στήριξης της Κύπρου.

Ο Πρόεδρος Πούτιν δεν απέρριψε το ενδεχόμενο μιας συναντήσεως αλλά το καθόρισε σε ευθετότερο χρόνο όταν θα υπήρχε η κατάλληλη προεργασία μεταξύ των συνεργατών μας, ώστε να είχε θετικά αποτελέσματα. Του ανέφερα ότι εις στην Μόσχα ευρίσκοντο ήδη ο Υπουργός Οικονομικών όσο και ο Υπουργός Ενέργειας, με συγκεκριμένες προτάσεις επί διαφόρων θεμάτων διμερούς ενδιαφέροντος. Μου ανέφερε ότι θα έδινε οδηγίες σύστασης ειδικών ομάδων που θα διαβουλεύοντο με τους αντίστοιχους Υπουργούς και υπηρεσιακούς παράγοντες που τους εσουνόδευαν. Να σημειώσω ότι ο Πρόεδρος Πούτιν δεν απέκρυψε το ενδιαφέρον της χώρας του να συντηρήσει και να βελτιώσει τις σχέσεις του με τους Ευρωπαίους εταίρους, όπως μου ανέφερε.

Να σημειωθεί ότι κατά την περίοδο παρουσίας των Κυπρίων Υπουργών στη Μόσχα, επίσκεψη πραγματοποιούσε στη Μόσχα και το Κολλέγιο των Επιτρόπων, με Επικεφαλής των Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κ. Barroso. Λαμβάνοντας υπόψη τα μεγάλα συμφέροντα μιας μεγάλης χώρας όπως η Ρωσική Ομοσπονδία αλλά και των δεδηλωμένων θέσεων των Ευρωπαίων εταίρων μας έναντι του Προγράμματος Στήριξης της Κύπρου, δεν έχω αμφιβολία ότι η μη θετική κατάληξη των επαφών που είχαν οι Κύπριοι Υπουργοί δεν είναι ξένο και με τα όσα μεσολάβησαν κατά τη διάρκεια του ευρω – ρωσικού διαλόγου.

Να σημειώσω ότι παρά τα όσα ελέχθησαν η Κυπριακή αποστολή ήτο αρκούντως προετοιμασμένη με σωρεία προτάσεων για θέματα κοινού ενδιαφέροντος που για λόγους δημοσίου συμφέροντος δεν μπορώ να αποκαλύψω.

Πρέπει να σημειωθεί πως προκειμένου να ενισχύσουμε την αξιοπιστία ανταπόκρισης στις υποχρεώσεις που θα προέκυπταν από τη δανειακή σύμβαση, η Βουλή ενέκρινε ομοφώνως νομοσχέδιο της Κυβέρνησης που προνοούσε τη δημιουργία Ταμείου Αλληλεγγύης με σκοπό την εξεύρεση των αναγκαίων πόρων που χρειάζοντο για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών. Η στενότητα του χρόνου δυστυχώς, μεταξύ θεσπίσεως της νομοθεσίας και της Συνόδου του δευτέρου Eurogroup δεν επέτρεψε τα αναμενόμενα.

Προς την ίδια κατεύθυνση, εντατικές ήταν και οι διαβουλεύσεις με τους εκπροσώπους της Τρόικα, οι οποίοι μετά την απόρριψη της πρώτης απόφασης, επέμεναν ότι η μόνη δυνατή λύση, με τα νέα σαφώς δυσμενέστερα δεδομένα που δημιουργούνταν στην οικονομία ήταν η διάλυση των δύο συστημικών τραπεζών μέσω της εφαρμογής της λεγόμενης εξυγίανσης τραπεζικών ιδρυμάτων (resolution) για την οποία διαδικασία νομοθετικό πλαίσιο δεν υπήρχε μέχρι τότε, αλλά προφανώς ήταν έτοιμο και παρουσιάστηκε εκείνη τη στιγμή ενώπιον της κυβέρνησης.

Σε αυτή την περίπτωση, θα διασώζονταν μόνο οι ασφαλισμένες καταθέσεις τόσο στην Τράπεζα Κύπρου όσο και στην Λαϊκή Τράπεζα, και θα εδημιουργείτο ένα νέο τραπεζικό σύστημα στο οποίο θα μεταφέρονταν όλα τα δάνεια αλλά μόνο οι ασφαλισμένες καταθέσεις και των δύο τραπεζών. Αυτός ήταν ο κίνδυνος που με φορτικό τρόπο τέθηκε ενώπιον μας από την τρόικα και υποστηριζέτο αρχικά και από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου.

Την Πέμπτη 21 Μαρτίου 2013, λίγο μετά το μεσημέρι, η Κεντρική Τράπεζα ενημέρωσε την κυβέρνηση και τις ηγεσίες των κομμάτων ότι η Λαϊκή Τράπεζα καταρρέει εντός των επομένων ωρών λόγω οριστικής εξάντλησης της ρευστότητας. Προφανώς οι αυτόματες ταμειακές μηχανές αλλά και πιθανώς ηλεκτρονικές συναλλαγές είχαν οδηγήσει στην εξάντληση των ρευστών διαθεσίμων.

Με αυτά τα δεδομένα, η Κεντρική Τράπεζα ζήτησε την κατεπείγουσα ψήφιση της νομοθεσίας περί εξυγίανσης για την οποία έχω αναφερθεί προηγουμένως, γιατί σε διαφορετική περίπτωση η κατάρρευση θα οδηγούσε αμέσως στην κατάρρευση και του υπόλοιπου χρηματοπιστωτικού συστήματος της χώρας αλλά και του κράτους επειδή θα ενεργοποιείτο η πρόνοια για το Σχέδιο Προστασίας των Καταθέσεων. Δόθηκαν δε διαβεβαιώσεις, ότι η διαδικασία εξυγίανσης θα διαρκούσε μόνο δύο εικοσιτετράωρα, ενώ τελικά διήρκεσε μήνες.

Ήταν με αυτά τα δεδομένα, που κατά τη Σύνοδο του δεύτερου Eurogroup έγιναν αλληπάλληλες επαφές με τον κ. Rompuy, κ. Barroso, κ. Lagarde και τους Υπουργούς Οικονομικών των χωρών που υιοθετούσαν τις θέσεις του ΔΝΤ.

Η διαπίστωση μου ήταν πως είχε ήδη προαποφασιστεί η νέα μορφή αντιμετώπισης των τραπεζικών κρίσεων και πως εκείνο που απεφεύχθη κατά την πρώτη Σύνοδο του Eurogroup, ήτο αναπόφευκτο πλέον στην κρίσιμη Σύνοδο της 25^{ης} Μαρτίου.

Ο άμεσος κίνδυνος του κράτους και κατ επέκταση της ολικής κατάρρευσης της Οικονομίας ήτο πλέον εμφανής ενώ οι συνέπειες της μη λειτουργίας των τραπεζών επέβαλλαν μια διαπραγμάτευση που θα μείωνε τις οδυνηρότερες συνέπειες από την πρόταση της Τρόικας. Ύστερα από σκληρές διαπραγματεύσεις κατά τη διάρκεια γεύματος εργασίας στην παρουσία του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, του Προέδρου του Eurogroup, του Αντιπροέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και άλλων υπηρεσιακών παραγόντων, ελήφθη η τελική απόφαση που οδηγούσε στο διαχωρισμό της Λαϊκής Τράπεζας σε «καλή» και «κακή» και στην εξυγίανση της Τράπεζας Κύπρου, στην οποία θα μεταφέροντο και τα περιουσιακά στοιχεία της «καλής» Λαϊκής. Η Τράπεζα Κύπρου θα συνέχιζε να λειτουργούσε ως Τράπεζα και η μεταφορά της καλής Λαϊκής στην Τράπεζα Κύπρου διάσωζε τουλάχιστο μέρος των εργασιών της.

Θεωρώ περιττό να τονίσω πως δεν αισθάνομαι καθόλου ευτυχής για τις αποφάσεις που εξ αδήριτου ανάγκης αναγκαστήκαμε να αποδεχθούμε. Αποφάσεις που δεν ήσαν παρά το προϊόν μιας ασυγγνώστου συμπεριφοράς από όσους είχαν την ευθύνη να ενεργήσουν όταν οι συνθήκες το επέβαλλαν, όπως φαίνεται και από το χρονικό των εξελίξεων του 1^{ου} Μέρους.

Καταλήγοντας θα έλεγα πως την 1^η Μαρτίου παρέλαβα μια ωρολογιακή βόμβα με προκαθορισμένο το χρόνο πυροδότησης της και οι ενώπιον μου επιλογές ήσαν δυο. Ή την αφήνω να εκραγεί με καταστροφικές συνέπειες του συνόλου της επικράτειας ή προχωρώ σε ελεγχόμενη έκρηξη με οδυνηρές μεν συνέπειες, αλλά με ανοικτές τις προοπτικές διάσωσης και ανάκαμψης.